

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HRUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 86.

A nyiltság.

Ma bevonulnak az őszinte tanácsadók a király elé. Csáky Albin, Apponyi Albert csak nyíltan szólnak ő felségéhez. Ez szent meggyőződése mindenkinek, bármennyire akarják is Apponyi gróf ellen-ségei elhitetni, hogy nem tárja ő felsége elé a nemzet jogos követeléseit a maguk egészében.

Hiszen aki nem bír elég önálló politikai gondolkodással, s akit megtéveszthetnek a rosszakaratú híresztelések, még azok sem kételkedhetnek Apponyiban, ha megismerik az igazságot, mely szerint épen ő volt az, aki ő felségét kérte, hallgatná meg az ellenzéki pártok vezérpolitikusait is.

Azt hiszem, a lefolyt és elkeseredett parlamenti küzdelmek jellege után ezt a kérelmet csak oly államférfiu terjesztheti ő felsége elé, aki nyiltságot akar a korona körül, aki azt akarja, hogy a korona tisztán lásson, s e tiszta légkörben alkothassa meg véleményét.

Hiszen arról, hogy Apponyi szívének őszinteségével lép majd a trón elé épen azok voltak meggyőződve, akik ő felsége előtt Apponyit diskreditálni akarták, s akik most meg a nemzettel akarnák elhitetni, hogy Apponyi hűtelen lesz azon programhoz, melyet mint a ház elnöke lelépve elnöki magaslatáról, lángoló hazaszeretetében a küzdő felek előtt kifejtett.

Vagy nem vall-e Apponyi őszinteségére az a körülmény is, hogy mielőtt ő felsége elé lépett volna Wekerle Sándorral tanácskozott, majd külön értekezett Kossuth Ferenczcel, Polónyi Gézával, Eötvös Károlylyal, Szederkényi Nándorral, Holló Lajossal? Bizony az az államférfiu, aki így felszerelve vonul ő felsége elé más, mint nyílt politikus nem lehet.

De hiszen lehetne-e más mint nyílt? Pártja elismeri a nemzeti követelések jogosultságát, sőt elismeri azt is, hogy e követelések teljesítése nem halasztható ad graecas calendas. Lehetne más, mint nyílt, mikor a szabadelvű párt nagy

többségében is él a tudat, hogy a fölébredt nemzeti génuszt igazsággal lehet csupán lecsillapítani?

Ne tessék tehát gyanusítani hatalmi féltékenykedésből.

A nyiltság ma ő felsége elé vonult. És a nyílt igazságnak, különösen mikor az a nemzeté, győznie kell. Lehet, hogy nem e napokban nyeri el a diadalt az igazság nyiltsága, talán csak napok múlva, de elfogja nyerni.

Hadd boldogítsa néhány hétig Khuen Héderváryt ideiglenes kormányzása.

Ezután mégis csak az igazságnak kell következnie.

A helyzet.

— Politikai levelezőnkől —

Budapest, augusztus 21.

Ma délután egy órakor fogadta ő felsége Csáky Albin grófot, délután két órakor Apponyi Albertet.

Óriási tömeg várta a kihallgatások eredményét, jól tudva azt, hogy azt közvetlen a kihallgatás után amugy sem tudja meg. Jellemzi azonban ez az érdeklődést s az izgatottságot, mely az egész főváros közvéleménye fölött uralkodik.

Beszéltek ezen óriási tömegben arról is, hogy meg lesz a döntés. Pedig tudták, hogy ő felsége ma csak a vezető politikusok véleményét hallgatja meg.

Apponyi Albert gróf és Csáky Albin gróf előterjesztései lényegeikben ugyanazok. *A nemzeti jogok megadásában találják a parlamenti válság megoldásának egyedüli lehetőségét. A Ház telosztatását egyik sem tartotta oportunosnak a mai körülmények között, mikor a lelkek fölött a szent igazság lelkesedése uralkodik.*

Ha minden politikusnak ily nyílt lesz az előterjesztése akkor a megoldás csakugyan nem lehet más, mint az igazságnak teljese-
désbe menése.

Akiket a király meghallgat.

Apponyi és Csákyon kívül még több meghívottat hallgat meg ő felsége, közöttük Wekerle Sándort is, akiről különben már nyíltan beszélnek, hogy Apponyival közösen fog megbízni a kabinet alakításával.

A kihallgatottak között lesz még: Andrássy Gyula gróf, Zichy János gróf, Széll Kálmán, Tisza István, Falk Miksa, Lukács László, Darányi Ignác, Károlyi

Sándor, Hódossy Imre, Bánffy Dezső, Hieronymi Károly, sőt beszélnek Zichy Jenő kihallgatásáról is.

Gróf Khuen-Héderváryt és Szapáry Gyulát ő felsége többször meghallgatja a kihallgatási napok folyamán.

Holnapra, úgy hisszük, hogy gróf Szapáry Gyula, Wekerle Sándor és Hódossy Imre kerülnek kihallgatásra.

Ezek után jönne Bánffy Dezső, Hieronymi és Zichy János, majd Széll Kálmán, aki különben már tegnap a fővárosba érkezett. Végül még talán, de csak talán, Tisza Istvánra is sor kerülne.

Jó jelek.

Apponyi és Csáky őszinte előterjesztéséből jóra következtetnek politikai körökben. De jó jelek veszik azt is, hogy Hieronymi, aki néhány nap előtt a nemzeti követelések felől nem épületesen nyilatkozott, ma a követelések teljesítésének híve. Jó jel, hogy Andrássy Gyula gróf is határozottan a teljesítések politikusa lett, kivéve a vezényleti nyelvet, melynek magyarrá tételét is szükségesnek tartja ugyan, de a fejlődés programja alapján.

Jó jel, hogy még a konzervatív és néppárti Zichy János gróf is határozottan Apponyi Albert gróf álláspontját fogadta el. Bánffy meg radikális magyarrá lett a nyílt aulitábol. Széll Kálmán álláspontja ismeretes. Ő magyar ember, s a mai viszonyok között megoldást másban, mint a nemzet jogainak elismerésében nem kereset.

Tisza István gróf.

Tehát csak ő maga van egyedül, míg a többi meghallgatandók kisebb-nagyobb eltéréssel bár, de mégis közös álláspontot foglalnak el.

Tisza István még ma is azt mondja, hogy a nemzeti követelésektől eltekintve kell elbánni az ellenzékkel, mert hát a többség eddigi immoralis elve, úgy hiszi, a fő. Szerinte fel kell osztatni a házat még az exlexben is.

Ne csodáljuk, ha Tisza István gróf ezen egyedül álló nézete miatt a bécsi körök favorizáltja. Ma ezek a bécsi körök sokkal inkább favorizálják, amint első megbízatása előtt, mely oly csufos kudarcokkal végződött.

A helyzet minden elmondott hír dacára is sötét még ma. Levelemet azonban nem fejezhetem be, míg

a király álláspontjáról

meg nem emlékezem, melyről politikai körökben így beszélnek:

Ő Felsége álláspontja, mint legbeavatottabb oldalról jelentik Széll, Fejérváry és Khuen elbocsátása óta nem változott. A királynak

nincsen szándéka újabb engedményeket adni hanem ott megállani, ahová már Széll alatt eljutott. Régen volt és így olvasóink talán már nem is emlékeznek, hogy mik is ezek az engedmények? Nem egyebek, mint az ugynevezett Szentiványi-féle pontozatok, melyeknek lényeges része a katonai büntetőtörvénykérdés rendezése. De még ezek is magyarázatra szorulnak. A büntetőtörvénykönyv reformja alatt az anyagi intézkedés reformja értendő és nem a magyar nyelv behozatala az eljárásba. A zászló- és jelvénykérdés pedig valami még ki nem forrt közösséget és nem a magyar zászlót és jelvényt jelenti. Ezeket a nagyon kótes értékű és nagyon kevésbé nemzeti engedményeket is legfelsőbb helyen a véderő keretéhez kötik, vagyis ezek is csak akkor kaphatók, ha a nemzet előbb belömegy a két éves szolgálattal és a kontingens felemelésével járó nagyobb terhekbe. Ime ez a király álláspontja, mely nem egyezik meg egyetlen párt felfogásával sem és oly kevésbé a függetlenségi párt törvényes álláspontjával, hogy kibontakozásról szó sem lehet, ha bárki is vállalkozik ezen az alapon a kabinetalakításra.

A megoldás ideje.

A legfelsőbb kihallgatások sokáig, valószínűleg igen sokáig fognak elhúzódni. Az eddigi rendelkezések szerint a király e hó 29-én hagyja el Budapestet. Nagy optimizmus volna hinni, hogy ezalatt a hét alatt rendbe tudnánk jönni. Ha mégis úgy volna csodának kellene történnie: vagy a királynak, vagy tanácsadójának hirtelen kellene álláspontjukat megváltoztatniok, amit bajosan tehetünk fel. Nagyon bajos hamarosan boldog végre jutni és épen ezért Khuen Héderváry mint ideiglenes miniszterelnök még jó sokáig fogja Magyarországot boldogítani.

Politikai csere-bere.

Egységes, érett megfontolás alapján készült, céltudatos magyar közgazdasági politikát, mely határozott programot vallva, megmutatja azon irányt, melyet ezen országnak követni kell, nem találunk ez idő szerint képviselőházunk egyik pártján sem, mintha ez csak mellékes dolog volna.

Pedig érdemes ezt folytonosan és minden alkalommal figyelembe venni, mert ezen kérdés mellőzése veszélyre lehet, különösen addig, ameddig közösségben élünk Ausztriával.

Ma is úgy rémlik előttünk, hogy Ausztria mintegy jóleső érdeklődéssel szemléli nemzeti aspirációink meleg fölkarolását, mely alatt úgy nézünk ki előtte, mint a fajt, tavaszi szerelmének megnyilatkozása alkalmával, a midőn könnyű az elvakult szerelmezt ördöbe ejteni.

Jól vigyázzunk, hogy ha nemzeti aspirációink nagy küzdelmek után holmi külsőségekkel kielégítést nyernek, ezeknek ára lesz és Ausztria nehézségeket támasztván, magának csereként valami közgazdasági hasznot ki fog alkudni.

Ausztriával szemben nekünk mindég a nemzetgazdasági kérdéseket kell elsősorban a legfontosabb politikai kérdésnek tekintennünk, mely onnan mindég veszélylyel fenyeget és ha visszatekintünk a múltba, azt látjuk: hogy nemzetünk életfáját legtöbbször onnan fenyegeti a veszély; a legsúlyosabb veszély, mely az általános elszegényedésben nyilvánul, és melynek lejtőjére immár eljutottunk, a nemzetgazdasági kérdések könnyelmű kezelése által Ausztriával szemben.

Azért figyelemmel kísérendő minden olyan kérdés, a mely közös viszonyunkból kifolyólag, nemzetgazdasági organismusunk életnedvével van összefüggésbe hozva, mert az abban a pillanatban megszünt egyedül közgazdasági kérdés lenni, hanem valóban egy nagy politikai kérdés válik belőle, a melylyel az országgyűlés minden pártjának, mint nemzeti érdekű dologgal kötelessége foglalkozni és ebben a keretben kell minden pártnak a megoldás kulcsát keresni, mert bizonyos meghajlás közgazdasági téren bizonyos politikai helyzetek létrehozása végett, nem lehet egészséges magyar közgazdasági politika, a mire most, abban a perczben, a midőn kilátás van újabb alkudozásokra a politikai rend helyreállítása végett, mint szemmel látható igazságra rá kell mutatnunk.

A mi bennünket, törvényeink alapján jogosan megillet, azért nem szükséges kompenzációkról beszélni, a mit ma már némely osztrák lap nyiltan megtesz. Jó lesz tehát része lenni!

Id. Egán Lajos.

Szent István napja.

Kellemetlen, hideg idő borult tegnap Szabadkára. Ilyen szent István napjára még öreg emberek sem emlékeztek. Hanem volt azért vigasztalás is. Kellett az eső a kukoricának, meg a veteményeknek. Mégis áldásos napja volt tehát a tegnapi esős, borús, hűvös nap, Bácsmegyének.

Reggel tíz órakor ünnepi istentisztelet volt a szent Teréz templomban, melyen Mamuzsich Félix kanonok plébános celebrált, melyen a hatóság, az államhivatalok is megjelentek.

Este a társadalom ünnepe következett. Három helyen is ünnepeltek. A gazdakörben, a városerdőben a függetlenségi kör, s a Pucka kaszinóban.

A gazdakörben társadalmunk vezető emberei gyülekeztek, hogy ünnepi lakomán, mint a társadalom tagjai, szenteljék meg a nagy király államalkotó emlékét.

Lipozensics Lázár dr. állt föl vacsora közben, s mondotta a következő beszédét:

Nem beszélek hosszasan, hiszen e nagy nap emlékezetének jelentősége minden hazafi előtt ismeretes. Szent István, Magyarország első királya alatt végződött be tényleg a honfoglalás, aki magát megkoronáztatván, nem csak a monarchikus államformát alapította meg, hanem a kereszténység felvételével szeretett hazánkat egyidejűleg beleillesztette Europa kulturálmái közé. Tette ezt pedig nagy államférfiu bölcseségével azért mert tudta, hogy hazánk csak így maradhat fön. Tudta, hogy a kultura elfogadása, alapja a létnek, alapja a továbbfejlesztés nagy munkájának, aminthogy tudta azt, hogy a történelemből ismert széttagoltságát nemzetünknek csak úgy lehet megszüntetni, ha a legfőbb kormányzási hatalom egy kézben összpontosítatik. Ezek voltak az indokok a monarchikus államforma megalapításánál és a kereszténység felvételénél. És ha ezen indokokat a maguk mélységében vizsgáljuk, akkor ismerjük csak Szent István nagy állam-bölcsességét, aminővel egyetlen uralkodó sem ékeskedhetett. Ezen indokok mellett azonban nem szabad megfeledkeznünk első királyunk vallásos érzületéről sem, mely a röviden érintett indokokkal párosult. És vallásos érzület nemcsak a kereszténység egyszerű behozatalával dokumentálta, hanem életének minden tétével is. Ennek legfényesebb bizonyítéka

az a tény, hogy hazánkat Magyarország nagy-asszonyának kegyeibe ajánlotta, akihez azóta nagyon sokszor fohászodott a nemzet. Sokszor hangzott fel az ajkáról a szűz anyához: »ne feledkezzél meg rólunk, szegény magyarokról.«

Magyarország nagy asszonyában vetett remény adta meg sokszor a nemzetnek az erőt, mely a legnagyobb veszedelmeket is leküzdötte.

És hogy Szent István nagy bölcsesége nem csalatkozott, bizonsága annak a lefolyt 1000 év. Hosszu századok választanak el első királyunktól, de ennek államalkotó bölcsesége még mindig bámulatot kelt, sőt bámulatunk a távolsággal fokozódik, nő. Az ilyen bámulat pedig csak a legnagyobb államférfiaknak jutott osztályrészül. Első apostoli királyunk emlékezete tehát nagyobbodik,

Ugy óhajtjuk, hogy nagy példájának követésében lelje hazánk és nemzetünk boldogságát és üdvét.

Harsogó éljen volt visszhang a beszédre, mely után az egész társaság felállva énekelte el a magyarok imáját a Hymnuszt.

Simrák Béla szólalt föl másodikkak. Ő Lipozensics Lázár dr. eszméinek fonálán elindulva a mai korig következtet, melynek uralkodó eszméiben hanyatlást lát. A nemzeti jogokért élünk és halunk s ennek így kell lennie ez így van jól de egyebekben hanyatlunk. Ennek a hanyatlásnak úgy lehet elejét venni, ha visszatérünk az államalkotás eszméihez s azokkal szöjjük át az új kor eszméit. Hosszasan fejtegeti ezt a feladatot, melyet a legnemesebbnek tart, s melynek harcizosai a legdicőbb munkát végeznek. Ezek között a harcizosok között foglal helyet a gazdakör is, melynek érdemei elmulhatatlannak. Élteti a gazdakört.

Több beszéd nem volt ugyan, de a társaság tagjai lelkes hangulatban a késő éjjeli órákban oszlottak csak szét.

* * *

A függetlenségi kör a város erdőben rendezett társas vacsorát óriási ünneplő közönség részvételével.

A vacsora előtt Balogh Lajos dr. a megjelent fiatalság élén lendületes üdvözlő beszéd kíséretében hatalmas virág bokrát nyújtott át dr. Mukits Simonné-nak.

Ezután asztalokhoz ült a közönség és az ipartestületi dalárda rázendített a Hymnusra, a melyet az egész közönség állva hallgatott végig.

Vacsora alatt dr. Mukits Simon állt fel elsőnek és a nap jelentőségéről tartott gyakori helyeslésekkel és éljenzésekkel megszakított beszédet. Dr. Balogh Lajos Mukits Simon érdemeit méltatta a képviselő egészségéért üritve poharát, majd dr. Klein Adolf Varga Károlyt, a függetlenségi kör elnökét köszöntötte föl; végül pedig dr. Kalmar Antal, a tudós közjogász mondott magvas és hatalmas nópies hangon tartott beszédet, különösen a nemzeti vívmányokért folytatott küzdelmek jelentőségét ismertetve és éltetve Mukics Simont, mint a ki a lefolyt parlamenti harcban mindvégig kitartott.

Az ünneplő közönség ezután részben az asztaloknál maradt vidám poharazást folytatva, a fiatalja pedig tánczra perdült.

* * *

A Pucka Kaszinó is ünnepelt. És hogy hazafiságának tanujelét adja, Szent István ünnepével hozta kapcsolatba fennállása huszonöt éves évfordulójának megünneplését is.

A lakoma alatt az első felköszöntőt a királyra Pertich Albert, a kaszinó elnöke

mondta, a nap jelentőségével kapcsolatban éltetve a királyt.

Az ő szavait értelmezte ezután magyarul Mamuzsich Lázár,

Az ünnepi beszédet dr. Szudarevich Benedek mondta fejtegetve az ünnepet és a jubilaris nap jelentőségét.

A negyedik felköszöntőben Kuluncsich Pál hittanár fejtegette Szent István államalkotó érdemeit.

Utánna Neorcics Szaniszló köszöntötte fel Mamuzsich Lázárt és Pertich Mihályt.

A kaszinó tagjai a 25 éves fenállás emlékére délután Pietsch Ferencz udvari fényképész által lefényképeztették magukat.

H I R E K.

Szabadka, augusztus 20.

— **Olvhary alezredes nyugalomban.** A szabadkai 6. honvéd gyalogezred hadkiegészítő parancsnoka olchvári Olchváry Ödön alezredes, a ki betegség miatt, már hosszabb ideje szabadságon van, felülvizsgálatása után a nyugállományba helyeztetett.

— **Az izr. hitközség ünnepe.** A szabadkai izr. hitközség nagy ünnepekre készül. Új templomukat, a melyet tavaly ideiglenesen házilag szenteltek fel, az idén fogják nagy ünnepek keretében végleg átadni rendeltetésének. Az izr. hitközség képviselőtestülete tegnap tartott ülésében elhatározta, hogy szeptember 17-én fogja megtartani a szabadkai zsidóság nagy örömnepét, a melyre az ország nagyobb és a környékbeli összes hitközségek hivatalosak lesznek. A képviselőtestület holnapi ülésében nagy bizottsággá egészíti ki magát és ezután rögtön hozzáfognak a részletes program megállapításához és az előkészületek megtételéhez.

— **Szabadkai névmagyarosítások.** A belügyminiszter a múlt 1902. év második feléről szóló névmagyarosítási kimutatást elküldte a törvényhatóságoknak, az anyakönyvi kiigazítások eszközöltetése végett. Ezen felében összesen 29 szabadkai lakos kapott névmagyarosítási engedélyt, a mely szám bizony nem valami fényesen dokumentálja a magyarosodást.

— **A zentai kiállítás kitüntettjei.** I. Gazdasági osztály: arany érmet nyertek: Vuics Vazul Zenta, Kovács László Zenta, Burány Pál Zenta, Pusztai Mihály Zenta, keczeli Mészáros Balázs Zenta, Bednárz Károly Ó-Kanizsa, Balog Gyula Zenta, dr. Rudics Elek B-Almás, Mezei Elek Zenta Gerber Nándor Ó Becse, Loós Károly Borsók. Majoros Antal Budapest. Magyar mezőgazdák szövetezete Bpest. Dlusztus Alajos Német-Boly, Zenta rendezett tanácsu város. II. Ipari osztály: Richter Ferencz Szabadka harisnyaszövő, Reinholz Antal köteles Zenta, Teltsch Gáspár bőröndgyáros Zombor, Délmagyarországi Gyapjufonó és Vatta gyár Baja, Szabó József harisnyaszövő Szabadka, Klein I. fehérn.-készítő Zenta, Csonka Mátyás cipész Zenta, Pap József cipész Zenta, Plesz Sándor kaptafa készítő Szeged, Borsányi Alajos magyar szücs Zenta, Schlesinger V. szücs Zenta, Aradszky Dusan férfi és női szabó Zenta, Lösch Ferencz szücs Zenta, Vitz Ferencz sodronyszövő és szitaárus Ujvidék, Fogel Ede bronz-műves Szeged, Rózsa Farkas kályhás Zenta, Kudlik Ádám hangszerkészítő Szabadka, Angeli Henrik esztergályos Szabadka, Hatala Péter asztalos Zenta, Majland András asztalos Zenta, Weiner Lipót asztalos Zenta, Kulinyi Simon kárpitós és

géphimző Zenta, Montalion József műszövő Szabadka, Michel Ferencz és Staudt Jakab műszövk Oservenka, Morvai (N.) G. Szabadka. Azonkívül több ezüst érem és elismerő okmány lett kiosztva a kiállítók között.

— **Lakosítási kérelem.** Jankov Lázár szőregi illetőségű kovács, aki már hosszabb idő óta lakik Szabadkán, ma érkezett kérvényben magának és családjának a város kötelékébe való fölvétele iránt folyamodik.

— **Az izr. önszegélyző és gyámoltó egyesület** elnöke Geiger A. Mór néhány hét előtt lemondott állásáról. Mivel azonban az egylet választmánya úgy is, mint örökös diszelnököt felkérte, hogy a legközelebbi közgyűlésig az egylet ügyeit vezesse, e kérelemnek engedve, egyelőre megmarad az egyesület élén.

— **Műkedvelői előadás.** Néhány lelkes műpártoló ifju kettős jótékonycélra színelőadást rendez szombaton este a városi színházban. A mai főpróbán alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy igen élvezetes, műpártolóktól nem várt sikerű előadást fognak produkálni a fiatal, de nagy ambíciójú szereplők.

— **A hálás Mohol.** Mohol község képviselőtestülete ugyancsak megmutatta háláját tanítója iránt. Ugyanis Szüts Máté, moholi szállási tanító, kinek oklevele nincs s így nyugdíjra számot nem tarthatván, kénytelen volt a községi képviselőtestülethez öreg napjaira kegydíjért folyamodni. Nevezett most 72 éves öreg ember s az ottani szállásokon egyhuzamban teljes 40 évig tanítókodott. Mig működött, mindenki teljes elismeréssel volt áldásos munkája iránt, most ellenben, hogy munkaképtelenné vált, megfélekeztek a kiérdemelt jutalomról. A képv. test. a napokban szavazott meg neki havonkénti 5, olvasd: öt forintot! — Egy örökös szegyenfoltja legyen e tény Mohol községének, te pedig öreg tanító, ki eltartó rokonok nélkül állasz e világon s ki teljesen földhöz ragadt szegény ember vagy, (hisz 240 frt évi tanítói fizetéséből ugy sem spórolhattál meg semmit sem) fogd a vándorbotot s menj továbbra is nyomorogni. 40 éves tanítói jubileumod alkalmából tehát jutalmul fogd a — koldusbotot . . . Anyák! gondoljátok meg, mielőtt fiaitokat a tanítói pályára adnátok, mert a mai társadalom így szokta általában a tanítókat fizetni!

— **Távozó községi aljegyző.** Miklós Kálmán csantavéri aljegyzőt Mád zemplénmegyei község jegyzőjévé választotta.

— **Válogatós tolvajok.** A napokban adtunk hírt arról a lólopásról, a melyet Bosnyák Péter helybeli erdőőr kárára követtek el minden valószínűség szerint kóbor cigányok, a kik azonban már előzőleg zsákmány után jártak, s mikor hírét vették a kínálkozó alkalomnak, a Kisszálláson lopott két lóval és egyéb ingókkal jöttek a helyszínére, s látva, hogy itt sokkal jobb üzletet csinálhatnak, ott hagyták az egész kisszállási ezékmókot, a két értékes paripát pedig elhajtották. A két ott hagyott ló tulajdonosai Fekete József és Molnár István kisszállási lakosok, ezen kívül egy ponyvát is otthagytak, a melyet a kis-szállási uradalomból loptak, továbbá egy kocsit és egy szerszámot, amelyek Molnár Istvánéi és még egy szerszámot meg egy teknőt, melyek Szép Dezső ugyancsak kis-szállási lakoséi.

— **Mentő hírek.** Stein Mór óraszegéd munkaközben balmutatoujját majdnem teljesen levágta. Sebét a mentők kötötték be. — Egy időközi elmezavarban szenvedő csen-

des őrültet, Néber Margit nevű V körű 46 éves asszonyt ma a közkörház elmebeteg osztályára szállították.

— **Elosipett ozipőtolvaj.** Ma déle'ött Minibauer Ignátz nevű műrzuschlági illetőségű vándorló csaposlegényt, amint egy helybeli uri házban egy pár lakkcipőt akart elemelni, mielőtt megszökhetett volna, elcsipték és a rendőrségre kísértették.

Szabadkaiak Szegeden.

A szabadkai ipartestület tagjai és több szabadkai érdeklődő rándult át Szegedre az iparos segéd és tanonczmunka kiállítás megtekintésére Reisner Lajos dr. és Majland György ipartestületi alelnök veletése mellett. A kirándulók között voltak: Arnold Pál, Körtvélyessy Béla, Horváth Sándor, Fiedor József, Gönczy János, Kovács István, Andrassy György, Szabó József, Ispanovics Mátyás, ifj. Milassin Andor, Milassin Imre, Deák István, özv. Reisner Zsigmondné, özv. Joó Károlyné, Milassin Andorné, Horváth Mariska, Reisner Lajosné, Pausits Teruska, Joó Ella és Irén, Milassin Mariska, Horváth Andrásné, Bakacsi Mihály, Kollár Lukács, Rigó István és Ferencz.

A szegedi állomáson Lábdy Antal ipartestületi alelnök vezetésével tíz tagu fogadó bizottság várta a szabadkaiakat, a kiállítási lóvasuti megállóznál pedig Szarvadi Lajos kamarai elnök jött a kirándulók elé, s fogadta őket szívélyesen.

A kiránduló társaság első sorban a kereskedelmi és iparkamara szökházába ment, ahol Kulinyi Zsigmond, kamarai titkár fogadta őket, s kalauzolta a kamara állandó kiállítási csarnokában.

A kamara állandó kiállításának megtekintése után körsétát tettek a Tisza-parton, a Főtéren s a korzón s azután az iparos kiállítás megtekintésére indultak.

Két óráig tartott a segéd- és tanonczmunkakiállítás tanulságos megtekintése. Komoly őszinte örömet okozott a szabadkaiaknak, hogy a kiállításon a szabadkai munkák nem csak tekintélyes, hanem első rangu helyet foglalnak el.

Több kiállított tárgy van, melynek tökéletessége a bírálóbizottságot a legnagyobb dicsőretre ragadta s a kiállítóknak szép jövőt jósoltak. A kiállítás megtekintése után a szabadkaiak a város egyéb nevezetességeit tekintették meg, s az esti vonattal visszajöttek Szabadkára.

Részt vett különben a társaság a bíráló és jutalomosztó bizottságok tárgyalásain is. Délben közös ebéd volt Horváth Jenő vendéglőjében, ahonnan a Kass kávéházba vőnultak.

A délután folyamán megtekintették a Thener féle hordógyárat és a Somogyi-féle könyvtárt. A képzőművészeti csarnokot is megakarták tekinteni, de minthogy délután volt, nem engedték meg a megtekintést. Haza utazás előtt a Bitó-féle vendéglőben halászlére gyűltek össze a szabadkaiak.

A bajai czéllövész társulat ünnepe.

— Saját tudositónktól. —

Baja, augusztus 21.

Tegnap, Szent István napján folyt le a bajai czéllövész társulat százéves jubileuma. Impozáns volt az ünnep, melyen a bajaiakon

kívül száz meg száz vendég emelte az ünnepély fényét és sikerét.

Az 1803-ik évben alakította az egyület pacséri Császár Ferencz földbirtokos és táblabíró. És ennek az együletnek nem csak a társas élet fejlesztése volt czélja, hanem a magyarosítás is. Mindkét czélját elérte fontos sikerrel. Csak 1849-ben, a gyásznapokban szünetelt működése, de már az abszolutizmus alatt ismét lankadatlanul küzdött a magyarságért, amely munkájában hasztalanul akarták gátolni. Ahol nyilvánosan nem működhetett, ott titokban működött, de mindezt törhetetlenül.

A tegnapi ünnepély istentisztelettel kezdődött. Az ünnepi misét *Borsódi Miklós*, ciszterci rendi főgymnasiumi tanár mondotta. Az ünnepi misét diszközgyűlés követte a városháza nagytermében, a melyen *Müller József* elnöki megnyitója után a nagyszabású ünnepi beszédet *Hesser Gyula* mondotta. Ezt követte az elnöki zárszó.

Délután 1 órakor a lövészkertben díszebédre gyülekeztek tagok és vendégek. Itt az ünnepi szónok *dr. Szabovjlevits Dusan* volt.

A szórakozások egész tömege várta ezután az ünneplő közönséget, melyet zombori filharmonikusok gyermekzenekara nyitott meg. Czigányzene hangjai mellett vigadtak, bazarünnepély szórakoztatott, a pavillonokban az ünnepi bazár zaja vidította a kedélyeket és buzdított a vigáság jótékony vásárlásokra. Itt cigarettákat, ott képeslapokat kínáltak kedves, piros, rózsaszínű ajkak. Itt balatoni halászsattal szórakoztak, ott a tréfás körkép csábitotta vendégeket, amott állandó sorsjáték, emitt a belgrádi konak látványosságai kápráztattak. Volt bábverseny. Este hat órakor pedig *Alborák Emőd Mária* (*Hechtl József*) és *Sanyaru Vendel* (*Salló László*), alkalmi képviselőjelöltek mondták el programbeszédjeiket. A választás eredményét azonban csak ma hirdetik ki, aminthogy csak ma tudom majd meg a czéllövészet nyerteseinek neveit is.

Este 9 órakor nagyszabású hangverseny volt a nyílt színpadon. *Koltai Ilonka* urhölgy nyitotta meg nagyhatású szavallatával a hangversenyt, majd *Bodroghi Leonka* és *Breuer Zsigmond* adták a *Hypnotizmus* című párjelenetet. Az önk szabadkai szépséges bábja *Bodroghi Leonka* meghódította a bajaikat, aminthogy szintén szabadkai tette feledhetetlenné gyönyörű énekével a hangversenyt. *Dr. Klein Mátyásné*, *Szógyi Gina* énekelte a *Baba* dalt a *Hoffmann* meséiből, majd később a *Kaczagó* dalt a *Denevér* című operettből. Mulni nem akaró taps volt a köszönet az élvezetért, melyet *Klein Mátyásné* nyújtott. Egy ezüst koszorúval s két csokorral is háláját fejezte ki a közönség a nyert élvezetért.

Nagy hatást ért *Peschke Irma* urhölgy „A függöny” című monolog kecses, bájos előadásával.

A hangverseny által keltett vidám kedélyhangulat maga is biztosíték volt arra, hogy a jókedv reggelig együttartja a vendégeket, de hozzájárult ehhez a hangversenyt követő tánc is.

És csakugyan reggel oszlottunk szét.

Gyönyörű multság, mesés siker. Most pedig lefekszem, álmos vagyok, nem aludtam egy csöppet sem. Majd ha felébredek folytatom.

TANUGY.

A szabadkai községi főgimnáziumban az 1903/4. tanévre a beírások a következő sorrendben történnek naponta reggel 7 órától d. e. 10-ig: a helybeli tanulókra nézve: aug. 28-án az 1. osztályra, aug. 29-én a 2. osztályra, aug. 30-án a 3. osztályra, aug. 31-én a 4. osztályra, szept. 1-én az 5. és 6. osztályra, szept. 2-án a 7. és 8. osztályra, vidéki tanulók osztályra való tekintet nélkül csak szept. 3-án iratnak be, ha addig az egyes osztályok maximális létszáma (68) a felvételnél elsőbbséggel bíró helybeliekkel nem telik be.

Az 1. osztályra jelentkező tanulók keresetlő levél, illetőleg születési bizonyítvány nélkül nem vétetnek fel, ugy szintén nem irhatók be ezen osztályra 13 évesnél idősebb tanulók sem.

A javító, pótló és magánvizsgálatokra való jelentkezések az igazgatónál aug. 28-31. napjain reggel 6 és fél órától 7-ig történnek.

A javító vizsgálatok ugyanazon napok délutánjain 3 órától kezdve a következő helyiségekben és bizottságok előtt fognak megtartatni:

1. bizottság (földszint, kis rajzterem.) Igazgató, *Löschinger, Mamuzsich.*
2. bizottság (földszint, 3. sz. póttanterem.) *Csajkás, Osztrogonatz, Prokesch.*
3. bizottság (földszint, 1. sz. póttanterem.) *Bölcs, Bölcskei, Loósz.*
4. bizottság (I. emelet, 3. A) osztály.) *Mérey, Révfy, Toncs.*
5. bizottság (I. emelet, 7. osztály.) *Konosek, Pásztory, Wébel.*

Szept. 4-én reggel 8 órakor fog az intézeti kápolnában a »Veni Sancte« megtartatni, mit a díszteremben a tanév megnyitása, a rend- és fegyelmi szabályok felolvasása és a tantermekben az osztályrendezés követ; szept. 5-én reggel 8 órakor pedig kezdetét veszi a rendes tanítás.

Szabadka, 1903. aug. 21.

Kosztolányi Árpád.
igazgató.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 22-ére meleg, száraz időjárás várható.

Riglyoza—Halasi vasut. Katymárról írja tudósítónk: Vasuti építkezésünk szépen halad. A gőzbika gyorsan szállítja a homokot, kavicsot, követ az ut kiépítéséhez. Az indházak már készen vannak, csak az asztalos és lakatos munka hiányzik. Október közepéig, hír szerint, átadható a forgalomnak.

Gabonatözsde.

Helyi gabona árak.

Mérsékelt kínálat és vételkedv mellett forgalomba került ma 1000 mtm. buza 7.—7.10 koronás árban.

Zabban élénk kínálat fejlődött és elkelt 800 mtm. 4.90 koronáért.

Tartózkodó vételkedv mellett árpa 4.80 és rozs 5.60 koronás árban került forgalomba.

Tengeri élénken lett kínálva és tartózkodó vételkedv mellett jó minőségűt 5.80—6.—koronáért vásárolták.

Budapesti gabonatözsde.

Bő kínálat és kevés vételkedv mellett el-

kelt 32.000 mm, buza néhány fillérrel olcsóbb árakon.

A többi termények is olcsóbban zárultak.

A határidőzlet nyugodt, csendes irányzattal folyt le és az árak alig változtak.

	Kezdeti	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	733	734—733
Buza ápr. 1904	761	762—761
Rosz		
Rosz okt.-re	615	617—615
Rosz		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	546	545—544
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	610	611—610
Tengeri aug.-ra	609	610—609
Tengeri májusra	507	509—508
Repce aug.-ra	10.00	10.00—10.10
Repce		

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

**Magyar kölcsön-
könyvtár előfizetési ára egy hóra**

1 korona

Heumann Mór

könyvkereskedésében

Szabadkán.

Legolcsóbb a

Terézia
levélpapír

szép Ivori színben, **tükör sima felületű,**
kellemes írás. — 50 boríték és 50 levélpapír, díszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Heumann Mór** papirkereskedésében Szabadkán.

Gazda közönség figyelmébe

Weitzenfeld Márczell

kender-, kötél-, zsinog-, zsák-
és ponyva raktára.

SZABADKA

Kovács u. 294 sz. Telefon 190

Az aratás alkalmából

ajánlja dusan berendezett

zsák és ponyva raktárát.